

Dosarul nr.2r-520/22
2-21123890-01-2r-02112022

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – E. Culinca
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – I. Dutca, D. Băbălău, N. Budăi

DECIZIE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Cristian Nicolai,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” împotriva lui Cristian Nicolai cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din data de 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea lui Cristian Nicolai cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, s-a restituit cererea de apel depusă de către Cristian Nicolai, ca fiind depusă în afara termenului legal,

constată:

La 18 august 2021 Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cristian Nicolai, prin care a solicitat încasarea sumei de 40 547,10 lei cu titlu de despăgubire de asigurare, sumei de 1 217 lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru plata taxei de stat și sumei de 1 500 lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru asistență juridică.

Prin hotărârea din data de 16 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule”, s-a încasat de la Cristian Nicolai în beneficiul Asociației Profesionale „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” suma de 40 547,10 lei cu titlu de despăgubire de asigurare și cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat în mărime de 1 217,00 lei și pentru asistență juridică în mărime de 1 500,00 lei, în total suma de 43 264,10 lei. (f.d. 47)

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 16 iunie 2022 Cristian Nicolai a depus cerere de apel, prin care a solicitat repunerea în termen a cererii de apel și casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d.49)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 15 septembrie 2022 a respins

cererea lui Cristian Nicolai cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, a restituit cererea de apel depusă de către Cristian Nicolai, ca fiind depusă în afara termenului legal. (f.d. 66-71)

La 06 octombrie 2022 Cristian Nicolai a depus recurs împotriva încheierii instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, repunerea în termenul de atac, casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei spre rejudecare. (f.d.78-79)

În motivarea recursului Cristian Nicolai a indicat că instanța de apel nu a ținut cont și nu a verificat executarea de către instanța de fond a obligației de comunicare a actului judecătoresc adoptat, ori la materialele dosarului lipsește dovada recepționării dispozitivului hotărârii din data de 16 mai 2022.

Recurentul a menționat că ședința de judecată preconizată pentru data de 16 mai 2022 era stabilită pentru pregătirea examinării cauzei în fond, la care nu s-a prezentat din motivul imposibilității deplasării de la locul de muncă.

În opinia recurentului instanța de apel urma să admită cererea cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului, ori deși acesta a fost depășit cu o zi este un termen neînsemnat, apelul fiind depus a doua zi din momentul aducerii la cunoștință a hotărârii contestate.

La 10 noiembrie 2022 Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” a depus referință asupra recursului declarat de către Cristian Nicolai, prin care a solicitat respingerea recursului deoarece acesta nu întrunește exigențele legale și nu conține nici un argument ce ar atrage casarea încheierii.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 15 septembrie 2022, expediată prin intermediul oficiului poștal recurentului la data de 23 septembrie 2022. Conformare privind recepționarea acesteia la materialele dosarului lipsește.

Recursul depus de către Cristian Nicolai la data de 06 octombrie 2022 este depus în termen. (f.d. 78-79)

Conform art. 426, alin. (3) din Codul de procedură civilă recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă instanța de recurs, după ce judecă recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Instanța de recurs a constatat că prin hotărârea din data de 16 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a admis cererea de chemare în judecată și s-a dispus încasarea de la Cristian Nicolai a sumei de 43 264,10 lei, formată din despăgubirea de asigurare și cheltuielile de judecată.

Cristian Nicolai, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, a depus cerere de apel, prin care a solicitat repunerea apelului în termen, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. (f.d.49)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 15 septembrie 2022 a respins cererea lui Cristian Nicolai cu privire la repunerea apelului în termen, a restituit apelul ca fiind depus în afara termenului legal. (f.d. 66-71)

Colegiul reține ca fiind corectă concluzia instanței de apel cu privire la respingerea cererii cu privire la repunerea în termen de declarare a apelului și restituirea apelului ca fiind tardiv din considerentele ce preced.

Conform prevederilor art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă termenul de declarare a apelului este de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Prin prisma art. 113 din Codul de procedură civilă dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege, ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Astfel, în corespundere cu art. 369, alin. (1), lit. b) din Codul de procedură civilă instanța de apel restituie printr-o încheiere cererea, dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Cristian Nicolai, recunoscând omiterea termenului, a solicitat repunerea în termen, menționând că a omis cu o zi termenul de depunere a apelului din cauza inacțiunilor instanței de fond.

Instanța de recurs menționează că termenul de procedură instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă. Așa, art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii dacă legea nu prevede altfel.

Prin urmare, faptul neparticipării la pronunțarea dispozitivului hotărârii, momentul notificării/comunicării dispozitivului hotărârii judecătorești participanților la proces nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 116, alin. (1) din Codul de procedură civilă persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

La caz, se atestă temeinicia concluziei instanței de apel, privind omiterea nejustificată de către Cristian Nicolai a termenului de contestare cu apel a hotărârii din data de 16 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ori participanții la proces, care nu au asistat la pronunțarea hotărârii judecătorești, fiind interesați în soarta soluționării litigiului în care sunt implicați, trebuie să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Din materialele dosarului rezultă cu certitudine că Cristian Nicolai a cunoscut despre litigiul inițiat împotriva sa, ori la materialele dosarului este telefonograma din 18 ianuarie 2022, prin care greșierul i-a comunicat pârâtului data, ora și locul ședinței de judecată, iar la 11 martie 2022 Cristian Nicolai a luat cunoștință cu materialele dosarului, fapt confirmat prin recipisa anexată la fila dosarului 43.

Astfel, Cristian Nicolai trebuia să facă uz de toate drepturile sale procedurale, pentru a lua cunoștință de hotărârea judecătorească pronunțată asupra fondului cauzei și să depună apelul în termen.

Conform jurisprudenței CEDO participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Conform art. 56, alin. (3) din Codul de procedură civilă participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Buna-credință prezumă că partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanței și să respecte termenele prevăzute de lege.

În urma celor relatate Colegiul reține ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii cu privire la repunerea în termen de declarare a apelului și restituirea apelului declarat de către Cristian Nicolai, din motivul depunerii acestuia în afara termenului legal, ori neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Conjunctura relevată certifică faptul că, în speță, nu se profilează circumstanțe care ar justifica omiterea termenului procedural de declarare a apelului, ori neprezentarea pârâtului la pronunțarea hotărârii din data de 16 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nu constituie motiv viabil de omitere a termenului procedural de declarare a apelului.

Sub acest aspect Colegiul notează că legiuitorul a instituit termen imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de

plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului, chiar și cu o zi, pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Ținând cont de cele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este legală, iar argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Cristian Nicolai.

Se menține încheierea din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Asociația Profesională „Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule” împotriva lui Cristian Nicolai cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas